

**ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEVƏ HƏSR
OLUNMUŞ BİBLİOQRAFİK İNFORMASIYA NƏŞRLƏRİ****S.A.SADIQOVA****Bakı Dövlət Universiteti**

Məqalədə Ümumi Lider Heydər Əliyev həsr olunmuş bibliografik informasiya resursları təhlil edilmiş onların tərtibat metodikası və quruluşu müasir bibliografiyalaşdırma metodikası baxımından təqdim edilmişdir.

Siyasi dövlət xadiminə həsr olunan bibliografik informasiya mənbələri həmin şəxsin dünyagörüşünün, çoxcəhətli, ictimai-siyasi, ideoloji fəaliyyətinin, cəmiyyətin inkişafında və dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsində, beynəlxalq iqtisadi, elmi və mədəni əlaqələrin genişlənməsindəki misilsiz rolunun təbliğində və yayılmasında mühüm vasitədir. Nüfuzlu bibliografiyaşünas alimlər bibliografik informasiya nəşrlərinin tarixin ayrı-ayrı mərhələlərində tədqiqatçılar və kitab həvəskarları üçün nadir və qiymətli çap əsərlərinə dair «Qırmızı kitab» rolu oynadığını iddia etməkdə yanılırlar. Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasının prezidenti, milli dövlətçiliyimizin memarı, dünya şöhrətli siyasi xadim, xalqımızın iftixarı cənab Heydər Əlirza oğlu Əliyevə həsr olunan geniş əhatəli, mükəmməl bibliografik informasiya nəşrləri də cəmiyyətimizin indisi və gələcəyi üçün çox ciddi informasiya qaynağı olaraq onun yaradıcı irsinin araşdırılmasında və öyrənilməsində istiqamətləndirici məşəl rolunu oynaya bilər (13, 25).

Azərbaycan Respublikasının memarı və qurucusu olan Azərbaycan xalqının ümummilli lideri cənab Heydər Əliyevin yeni nəslin tərbiyəsində göstərdiyi misilsiz xidmətlərini və atalıq qayğısını yaddaşlarda daimi yaşatmaq, Azərbaycan gəncliyinə verdiyi dəyərli tövsiyələrini təbliğ etməkdə kitabın rolu çox böyükdür.

Milli kitabxanaşünaslıq elminin banisi, Əməkdar elm xadimi, professor Abuzər Xələfov ulu öndər Heydər Əliyevin kitabxana quruculuğu sahəsindəki fəaliyyətinin tədqiqinə həsr etdiyi «Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi» adlı kitabında yazır: «H.Əliyevin əsərləri, zəngin elmi-nəzəri irsi Azərbaycan kitabının «qızıl fonduna» daxildir» [10, 197].

Nəşr olunmuş kitablardan biri və demək olar ki, birincisi – müasir Azərbaycan Respublikasının memarı və qurucusu olan ümummilli liderimiz Heydər Əlirza oğlu Əliyevin 80 illik yubileyi münasibətilə yüksək poliqrafik səviyyədə çap olunmuş bibliografik məlumat kitabıdır.

Bakı Dövlət Universiteti Elmi Şurasının qərarı ilə ilk dəfə olaraq «Dünyanın görkəmli dövlət xadimləri» seriyasından olan bu kitab müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafında və möhkəmləndirilməsində misilsiz rolu olan Heydər Əliyev irsinin biblioqrafiyalaşdırılması sahəsində atılan ilk addımdır. 434 səhifəlik Azərbaycan dilində, 446 səhifəlik rus dilində, 455 səhifəlik ingilis dilində çap olunmuş bu sanballı biblioqrafik əsər (1, 2, 3) BDU-nun rektoru, akademik Abel Məhərrəmovun rəhbərliyi və ümumi redaktəsi ilə nəşr edilmişdir. Kitabın tərtibçi-müəllifləri Əməkdar elm xadimi, BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri, professor Abuzər Xələfov və bu sətirlərin müəllifidir.

Qeyd etmək lazımdır ki, kitabın Bakı Dövlət Universitetində təqdimat mərasimi olmuş, (7 may 2003-cü il) tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Təhsil Naziri Misir Mərdanov Heydər Əliyev irsinə həsr olunmuş belə bir biblioqrafik vəsaitin ilk dəfə çap olunduğunu vurğulamışdır. Hörmətli nazir xaricdə olarkən oradakı kitabxanalarda Azərbaycan və onun rəhbəri Heydər Əliyev haqqında çox az kitab olduğunu təəssüf hissi ilə mərasim iştirakçılarının nəzərinə çatdıraraq onu da bildirmişdir ki, belə bir kitabın xarici ölkə kitabxanalarına göndərilməsi çox vacib və təqdirəlayiqdir.

Elm və təhsil komissiyasının sədri, millət vəkili Ş.Əsgərov Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə tarixi faktlarla qısa bir nəzər salaraq belə şəxsiyyətləri zaman çox nadir hallarda yetişdirdiyini vurğuladı. Söz Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Şurasının sədri V.Çeqiaşviliyə verildi. O, Heydər Əliyev şəxsiyyəti və irsindən söhbət açaraq onu Tanrının Azərbaycan xalqına göndərdiyi dəyərli töhfə kimi qiymətləndirdi [7].

Millət vəkili Nizami Cəfərov biblioqrafik məlumat kitabının yaradıcılarının işini yüksək qiymətləndirdi və bu kitabı indiyə qədər Heydər Əliyevə həsr olunmuş bütün kitablardan ən yaxşısı kimi dəyərləndirdi.

Qeyd etmək lazımdır ki, kitab haqqında dövrü mətbuat səhifələrində bu qiymətli vəsaitin əhəmiyyətindən bəhs edən yazılar dərc olunmuşdur (5, 6, 7, 8, 9, 12).

Akademik Abel Məhərrəmovun kitaba yazdığı «Azərbaycan intibahının böyük memarı» adlı ön sözdə Heydər Əliyev şəxsiyyəti haqqında obyektiv fikirlər söyləmiş, əsrin təxminən üçdən birini əhatə edən Heydər Əliyev erasını çox yüksək qiymətləndirmişdir (13).

Biblioqrafik məlumat kitabında materiallar dörd hissə, səkkiz bölmədə qruplaşdırılmış və mənbələr xronoloji ardıcılıqla düzülmüşdür.

«Heydər Əliyev şəxsiyyəti» adlandırılan birinci hissədə Azərbaycan prezidentinin həyat və fəaliyyətinin qısa salnaməsi verilmişdir. Bu müdrik insanın siyasət, iqtisadiyyat, elm, təhsil, mədəniyyət, incəsənət, ədəbiyyat, həmçinin, ayrı-ayrı görkəmli şəxsiyyətlər haqqında söylədiyi fikirləri

özündə əks etdirən «Heydər Əliyevin fikir dünyasından seçmələr» bölməsində öz əksini tapmışdır. Biblioqrafik məlumat kitabının ikinci hissəsi «Heydər Əliyevin kitab şəklində nəşr edilmiş əsərləri» adlanır. Sovetlər birliyi dövründə «Azərbaycanın tərəqqisi və inkişafına yönəlmiş siyasət (1969-1990-cı illər)» bölməsində verilmiş kitabları izlədikdə məlum olur ki, hələ o dövrdə, 1977-ci il avqustun 27-də Heydər Əliyev Bakının ali məktəb tələbələrinin nümayəndələri ilə Moskvanın, Leninqradın və digər şəhərlərin ali məktəblərində oxuyan azərbaycanlılarla respublikanın fəalları ilə görüşündə nitq söyləmişdir (S.156, mənbə 14). 1978-ci il mayın 18-də Azərbaycan müəllimlərinin VI qurultayındakı nitqi (S.158, mənbə 25); 1979-cu il aprelin 25-də «Fəal həyat mövqeyinin formalaşdırılması: Mənəvi tərbiyənin təcrübəsi və aktual problemləri: Ümumittifaq elmi-praktik konfransda məruzə» (S.159, mənbə 32); 1979-cu il iyulun 17-də «İdeoloji işi və siyasi tərbiyə işini daha da yaxşılaşdırmaq haqqında» (S.160, mənbə 33); «Vidcanımızın normaları ilə» (S.160, mənbə 35); 1980-ci il mayın 28-də Azərbaycan ali məktəblərinin işini partiyanın yüksək tələbləri səviyyəsinə qaldıraq: Ali məktəb işçilərinin respublika müşavirəsində nitqi (S.160, mənbə 36); Xalqların dostluğu ədəbiyyatların dostluğudur; Yazıçıların ümumittifaq yaradıcılıq konfransında məruzə (S.161, mənbə 41); 1981-ci il sentyabrın 3-də «Gənclərin birlik, dostluq və əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsi, sülh və sosial tərəqqi uğrunda» «Gənclər, inkişaf və sülh» mövzusunda Beynəlxalq gənclər konfransında nitq söyləmişdir (S.163, mənbə 57). Hələ o dövrdə «Qoy ədalət zəfər çalsın» sərlövhəli kitabı daha çox diqqəti cəlb edir (S.163, mənbə 52). «Gənclərin əmək, əxlaq və ideya siyasi tərbiyəsini hər vasitə ilə gücləndirməli» (S.164, mənbə 57) və s. belə mənbələri daha da artırmaq olar.

«Müstəqillik yollarında (1991-2003-cü illər)» adlanan bölmədə Heydər Əliyevin Azərbaycan, rus və xarici dillərdə nəşr edilmiş kitablarının, əsərlərinin və çoxcildliklərin biblioqrafik təsviri xronoloji ardıcılıqla öz əksini tapmışdır. Əvvəlcə 10 cildlik əsərlərin («Müstəqilliyimiz əbədidir»), sonra 4 cildlik («Müstəqillik yollarında»), nəhayət, 2 cildlik («Müstəqillik yollarında») əsərlərin biblioqrafik təsviri verilməklə, ayrı-ayrı cildlərin məzmununun açılmasına xüsusi diqqət yetirilmişdir. Bu isə kitabın əhəmiyyətini bir daha artırır.

«Müstəqilliyimiz əbədidir» adlı 10 cildlikdə böyük tarixi şəxsiyyət, dünya şöhrətli siyasi xadim, müdrik xalq rəhbəri Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyunundan sonrakı siyasi fəaliyyətinin salnaməsi olan bu çoxcildlikdə Azərbaycanda son illərdə baş vermiş ictimai-siyasi proseslər, mürəkkəb, çoxşaxəli hadisələr, milli dövlət quruculuğunun ayrı-ayrı mərhələləri və əsasları, bu işdə mövcud ziddiyyətlər və problemlər, daxili və xarici siyasətinin başlıca istiqamətləri dərinlən təhlil edilir və bu dövr tarixi-siyasi baxımdan tam obyektivlik və həqiqət meyarları ilə qiymətləndirilir. Məsə-

lən, YUNİSEF təşkilatında uşaqların həyatı, müdafiəsi və inkişafına dair BMT Bəyannaməsinin imzalanması mərasimində çıxış (27 sentyabr 1994-cü il); Tələbə qəbulu respublikanın həyatında mühüm hadisədir (Ali və orta ixtisas məktəblərinə qəbulla əlaqədar Prezident aparatında keçirilmiş müşavirədə giriş və yekun sözü - 2 avqust 1994-cü il), Mənəvi mən-bələrimizdən istifadə edərək gələcəyimizi quracağıq; Təhsilin inkişafında dövlət qayğısı, Müstəqilliyimizi qoruyub saxlamaq üçün xalqımızın milli və mənəvi birliyini təmin etməliyik, Dövlət dili milli-mənəvi sərvətimizdir və s.

Ulu öndərin ayrı-ayrılıqda çap olunmuş əsərlərini nəzərdən keçirdikdə gənclərimizin mənəvi-əxlaqi və vətənpərvərlik tərbiyəsi ilə əlaqədar «Allahın yolunda hamımız bir olaq» (1993), «Azərbaycan xalqının hünəri əbədi yaşayacaqdır» (1995), «Müstəqil Azərbaycan Respublikası Gənclərinin I Forumunda Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyevin nitqi» (1996), «Azərbaycan prezidentinin gənclərlə görüşü (1 fevral 1997-ci il)» (1997), «Biz öz yurdumuza qayıdacağıq: Azərbaycan Respublikasının prezidenti Heydər Əliyevin Xocalı, Kəlbəcər, Şuşa, Laçın, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonları ictimaiyyəti nümayəndələri ilə görüşlərinin materialları» (1997), «Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında» (1998), «Dünya azərbaycanlılarına» (1998), «Dinimiz xalqımızın milli-mənəvi sərvətidir» (1999), «Ədəbiyyatın yüksək borcu və amalı» (1999), «Yeni Azərbaycan Partiyasının hər bir üzvü dövlətimizin, Azərbaycan prezidentinin siyasətinin həyata keçirilməsində mübariz insan, mübariz əsgər olmalıdır» (1999), «Azərbaycan XXI əsrin və üçüncü minilliyin ayırıcında» (2001), «Yeni Müstəqil Azərbaycan uğrunda!» (2001), «Azərbaycançılıq – birliyimizin əsasıdır» (2002) və s. diqqətimizi cəlb edir.

Tərtibçi-müəlliflərin araşdırmaları nəticəsində məlum olmuşdur ki, 1969-2003-cü illər ərzində H.Əliyevin 209 adda kitabı nəşr edilmişdir. Onlardan 118-i Azərbaycan, 83-ü rus, qalanları isə müxtəlif xarici dillərdədir. Müstəqillik dövründə Azərbaycan dilində çap olunmuş 50 adda kitabın 16-nı çoxcildli əsərlər təşkil edir.

Bibliografik məlumat kitabının «Heydər Əliyev haqqında ədəbiyyat» adlanan üçüncü hissəsində səkkiz yarımbölmənin verilməsi onun dəyərini daha da artırır. Bu bölmələr: «Böyük həyat yolundan səhifələr», «Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin memarıdır», «Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi», «Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının neft strategiyası», «Heydər Əliyev irsində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı məsələləri», «Heydər Əliyev və Azərbaycanda elm, təhsil, mədəniyyət və incəsənətin inkişafı», «Azərbaycan ədəbiyyatında Heydər Əliyev surəti», «Heydər Əliyev beynəlxalq

aləmdə» adlanır ki, bu da gənclərimizin mənəvi-əxlaqi və vətənpərvərlik tərbiyəsində, Heydər Əliyev irsinin öyrənilməsində mühüm rol oynayır.

«Böyük həyat yolundan səhifələr» bölməsində cəmi 65 adda: 51 adda Azərbaycan dilində, 9 adda rus dilində, 3 adda ingilis dilində, 2 adda türk dilində ədəbiyyat verilmişdir.

«Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin memarıdır» bölməsində cəmi 95 adda: 80 adda Azərbaycan dilində, 9 adda rus dilində, 4 adda ingilis dilində, 1 adda türk dilində, 1 adda fars dilində; «Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi» bölməsində 27 adda Azərbaycan dilində; «Heydər Əliyev və Azərbaycan Respublikasının neft strategiyası» bölməsində cəmi 29 adda: 15 adda Azərbaycan dilində, 6 adda rus dilində, 8 adda ingilis dilində; «Heydər Əliyev irsində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı məsələləri» bölməsində 5 adda Azərbaycan dilində; «Heydər Əliyev və Azərbaycanda elm, təhsil, mədəniyyət və incəsənətin inkişafı» bölməsində cəmi 26 adda: 25 adda Azərbaycan dilində, 1 adda rus dilində; «Azərbaycan ədəbiyyatında Heydər Əliyev surəti» bölməsində cəmi 23 adda: 22 adda Azərbaycan dilində, 1 adda türk dilində mənbə öz əksini tapmışdır. Bu bölmədə Heydər Əliyev haqqında yazılmış şeirlər, poemalardan parçalar və ayrı-ayrı şəxslərin ürək sözləri adlanan «Tale ulduzu» adlı kitabın təsviri verilmişdir. Burada 83 nəfər müəllifin əsrlərinin sərlövhələri açılmışdır ki, bu da sahə mütəxəssislərinin informasiya təminatında çox mühüm əhəmiyyətə malikdir (S. 390, mənbə 475).

«Heydər Əliyev beynəlxalq aləmdə» bölməsində cəmi 64 adda: 44 adda Azərbaycan dilində, 11 adda rus dilində, 6 adda ingilis dilində, 1 adda fransız dilində, 1 adda türk dilində, 1 adda gürcü dilində olan ədəbiyyat öz əksini tapmışdır.

Dördüncü hissədə verilmiş «Heydər Əliyevin əsrlərinin əlifba göstəricisi» və «Müəlliflərin əlifba göstəricisi» adlı yardımçı göstəricilər biblioqrafik məlumat kitabından istifadəni asanlaşdırır və istənilən ədəbiyyatın tez bir zamanda müəyyənləşdirilməsinə kömək göstərir. Ümumilikdə göstəricidə 544 mənbənin biblioqrafik təsviri verilmişdir.

Məlumat kitabında «Dünyanın və Azərbaycanın görkəmli siyasətçiləri, elm və mədəniyyət xadimlərinin Heydər Əliyev haqqında fikirləri»nin də verilməsi diqqətəlayiqdir.

Biblioqrafiyaşünas alim, professor Zöhrab Əliyevin qeyd etdiyi kimi, «Heydər Əliyev: Biblioqrafik məlumat kitabı» universal xarakterli biblioqrafik informasiya mənbələri silsiləsinə aiddir. Yəni kitab biblioqrafik informasiya ilə yanaşı, elmi-publisistik informasiyanı da özündə birləşdirir və bu da onun informasiya potensialını gücləndirir (8).

«Azərbaycan intibahının böyük memarı» adlı «Ön söz»ün müəllifi akademik A.Məhərrəmovun qeyd etdiyi kimi, möhtərəm prezidentimiz

haqqında diqqətinizə çatdırılan bu biblioqrafik məlumat kitabı digər analogi nümunələrdən kəskin surətdə fərqlənir. Hər hansı yazıçı, alim, incəsənət xadimindən yazılan biblioqrafiyalardan həmin sahə ilə bilavasitə bağlı olan insanlar istifadə edirlər. Heydər Əliyev haqqında olan bu məlumat kitabı isə hamının istifadə edəcəyi bir topludur. Çünki möhtərəm prezidentimizin ömür yolu və yaradıcılığı həyatın bütün sferalarını əhatə edir və o, zaman-zaman ədəbiyyatdan ədəbiyyatçı qədər, elmdən alim qədər, sənətdən sənətsünas qədər xəbərdar olan, həm də cəmiyyətin inkişafında roluna görə bu sənət bilicilərindən xeyli irəlində olan şəxsiyyətdir. Odur ki, bu əsər hamının, bütün oxucuların, xüsusən də gənclərin stolüstü kitabına çevriləcək və bundan sonra neçə-neçə nəsillər Heydər Əliyevin zəngin irsindən bəhrələnməkdir [13, 23].

Beləliklə, müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin inkişafında və möhkəmləndirilməsində misilsiz rolu olan Heydər Əliyev irsinin biblioqrafiyalaşdırılması sahəsində ilk addım olan «Heydər Əliyev: Biblioqrafik məlumat kitabı»nın Azərbaycan, rus və ingilis dillərində elektron diskində oxucuların istifadəsinə verilmişdir.

Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi və qayğısı sayəsində Azərbaycan elmi böyük nailiyyətlər qazandı. H.Əliyevin 15 may 2001-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Elmlər Akademiyasına «Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası» statusu verildi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev 4 yanvar 2003-cü ildə «Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının statusu haqqında» fərman imzaladı. Bu fərmanla ilk dəfə olaraq akademiya dövlətin elmi və elmi-texniki siyasətini həyata keçirən ali dövlət elmi təşkilat statusu verildi [10, 68-69].

«XX əsrdə Azərbaycan xalqının ən böyük nailiyyətlərindən biri ölkəmizdə elmin, təhsilin sürətlə inkişaf etməsidir» ümummillə liderimizin müdrik kəlamı ilə başlayan «Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi» adlı biblioqrafik göstərici 2010-cu ildə ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanda hakimiyyətə gəlişinin 40 illiyinə həsr olunmuşdur. «Şərq-Qərb» mətbəəsində çapdan çıxmış kitab Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası tərəfindən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin qərarı ilə çap olunmuşdur. Biblioqrafik göstərici Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Mahmud Kərimovun ümumi rəhbərliyi ilə çapa hazırlanmışdır [4].

Ümummillə liderimiz Heydər Əliyevin irsi öyrənilir və təbliğ edilir, gələcək nəsillərə ötürülür. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin zəngin və hərtərəfli siyasi irsini özündə cəmləşdirən kitabların, biblioqrafik vəsaitlərin hazırlanması böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanası tərəfindən ərsəyə gətirilən biblioqrafik nəşr öz əhatəliliyi, informasiyalılığı baxımından seçilir.

Bibliografik göstəricidə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin Azərbaycan elminin inkişafı sahəsindəki çoxşaxəli fəaliyyətini əhatə edən materiallar əks olunmuşdur. Bu bibliografik göstəricinin məqsədi Azərbaycan elminin inkişafı sahəsində ümummilli liderin imzaladığı rəsmi sənədlər, elm xadimlərinə verdiyi fəxri adlar və mükafatlar, Azərbaycanın və dünyanın elm xadimlərinin Heydər Əliyev irsinə verdiyi qiymət, Azərbaycan elminin beynəlxalq əlaqələri, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Mərkəzi Elmi Kitabxanasının «Heydər Əliyev irsinin təbliği» şöbəsinin fonduna daxil olan sənəd və informasiya resursları haqqında oxuculara məlumat verməkdir. Bibliografik göstərici Heydər Əliyevin zəngin irsini tədqiq edən və Azərbaycan elminin tərəqqisində onun xidmətlərini öyrənən mütəxəssislər üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Bibliografik göstəricinin tərtibçi-müəllifi filologiya elmləri doktoru Aybəniz Əliyeva-Kəngərlidir. Bibliografik göstəricinin elmi redaktoru Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Abuzər Xələfovdur. 424 səhifəlik bibliografik göstəricidə 1522 adda mənbənin bibliografik təsviri verilmişdir. Bibliografik göstəricinin eyni zamanda elektron variantı da hazırlanmışdır. Bibliografik göstəricinin əvvəlində «Tərtibçi-müəllifdən» başlıqlı yazıda vəsaitin quruluşu haqqında geniş məlumat verilir. «Heydər Əliyev və Azərbaycan elminin inkişaf strategiyası» sərəlvhəli yazının müəllifi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Mahmud Kərimovdur. «Heydər Əliyev və Azərbaycanda elmin inkişafı» bölməsinin «Heydər Əliyev elm və elm xadimləri haqqında» sərəlvhəli yarımbölməsində Heydər Əliyevin elm adamları haqqında fikirləri öz əksini tapmışdır.

«Görkəmli elm xadimləri Heydər Əliyev haqqında» adlı bölmənin «Fikirlərdən seçmələr» yarımbölməsində 66 nəfər görkəmli alim, o cümlədən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti, millət vəkili, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın, Azərbaycan Respublikası Prezident administrasiyasının rəhbəri, akademik Ramiz Mehdiyevin, Azərbaycan Respublikası Prezident administrasiyasının humanitar siyasət şöbəsinin müdiri, professor Fatma Abdullazadənin, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Mahmud Kərimovun, akademiklər: Ağamusa Axundovun, Əhliman Əmiraslanovun, Arif Həşimovun, Arif Mehdiyevin, Bəkir Nəbiyevin, Asəf Nadirovun, Akif Əlizadənin, Cəmil Quliyevin, Nailə Vəlixanlının, Vaqif Fərzəliyevin, Toğrul Şaxtaxtinskiyin, Akif Hacıyevin, Vasim Məmmədəliyevin, İsa Həbibbəylinin, İsmayıl Hacıyevin, Fərəməz Maqsudovun, Teymur Bünyadovun, Ziyad Səmədzadənin, Budaq Budaqovun, Abel Məhərrəmovun, Cəlal Əliyevin, Ədilə Namazovanın, Əli Abbasovun, Ayaz Əfəndiyevin, İqrar Əliyevin, Musa Musayevin, Nəriman Quliyevin, Telman Əliyevin, Arif İsmayilzadənin,

Tofiq Nağıyevin, Rasim Əfəndiyevin, Fuad Qasımzadənin, Ömər Eldarovun, Qərib Məmmədovun, Mirməmməd Cavadzadənin, Bəxtiyar Vahabzadənin fikirləri verilmişdir. Burada həmçinin, AMEA-nın müxbir üzvləri: Yaqub Mahmudovun, Akif Musayevin, Ağasəlim Ələsgərovun, Nizami Cəfərovun, Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının rektoru, professor Nərgiz Paşayevanın, Yaponiyalı dilçi-alim Akiranın, İran İslam Respublikasından cərrah Doktor Cavad Heyətin, Amerika və Azərbaycan Dostluq və Kültür Dərnəyinin rəhbəri Doktor Firuz Heyətin, ABŞ-dakı Azərbaycan Mədəniyyət Cəmiyyətinin nümayəndəsi Doktor Şəfayi Ənsarinin, İran İslam Respublikasının «Əsr-e Azadi» qəzetinin redaktoru Doktor Vahid Peyhannın, ABŞ-ın Stenford Universitetinin professoru Elizabet Şervudun, Türkiyənin «Fatih» Universitetinin rektoru, professor Ergün Yenərin, Türkdilli Ölkələrin Milli Pediatriya Cəmiyyətləri Birliyinin fəxri prezidenti, professor İhsan Doğramacının, yazıçı, Türkiyə Cümhuriyyətindən İrfan Ünvrə Nəsrəddin oğlunun, P.Anoxin adına Elmi-Tədqiqat Normal Fiziologiya İnstitutunun direktoru, akademik K.Sudakovun, yazıçı-alim, İngiltərədən Qulamrza Səbri Təbrizinin, Hyustonadakı tibb mərkəzinin professoru, dünya şöhrətli ürək cərrahı Maykl De Beykinin, Qazaxıstan və Qırğızıstanın xalq şairi, akademik Muxtar Şaxanovun, tarixçi Amerika Birləşmiş Ştatlarından Odri Aldstadtın, Moskva Dövlət Hüquq Akademiyasının rektoru, akademik Oleq Kutafinin, Tbilisi Dövlət Universitetinin rektoru Roin Metrevelinin, Mirzə Uluqbəy adına Daşkənd Universitetinin rektoru, professor Türa-bəy Dalimovun, Türkiyədəki Azərbaycan lobbisinin başqanı, professor Yəhya Taşdələnin, Rusiyanın ümumi təhsil və peşə təhsili naziri Vladimir Kinilyovun və s. fikirləri verilmişdir [4, 45-68]. Yarımbölmədə ilk olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ümummilli lider haqqında fikri verilmişdir: «Azərbaycan tarixinin taleyüklü hadisələrlə dolu otuz ildən artıq bir dövrü Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Bu dövr ərzində Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətini və millətini zamanın ən çətin sınaqlarından çıxararaq ölkənin ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi tərəqqisinə nail olmuş qüdrətli şəxsiyyətdir».

«Heydər Əliyev: Azərbaycan dövlətçiliyi və elmi» bölməsinin «Ümummilli lider Heydər Əliyevin əsərləri» yarımbölməsində 46 adda Azərbaycan və 1 adda rus dilində olan əsərlər verilmişdir. «Elmin inkişafı sahəsində dövlət siyasəti» adlanan bölmədə «Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin fərman və sərəncamları» yarımbölməsi Azərbaycan və rus dillərində öz əksini tapmışdır.

«Heydər Əliyevin Azərbaycan elminin tərəqqisi ilə bağlı nitq və çıxışları» bölməsində 22 adda Azərbaycan dilində, 9 adda rus dilində sənədin təsviri verilib. «Heydər Əliyevin elm xadimlərinə verdiyi mükafatlar» yarımbölməsində 18 adda Azərbaycan dilində, 19 adda rus dilində

olan sənədin təsviri verilib. «Heydər Əliyev və Azərbaycan elminin beynəlxalq əlaqələri» bölməsində 19 adda Azərbaycan dilində, 1 adda rus dilində mənbənin biblioqrafik təsviri verilib. «Görkəmli elm xadimi Heydər Əliyev haqqında» adlı bölmənin «Məcmuə, jurnal və qəzet materialları» yarım bölməsində 125 adda Azərbaycan dilində, 7 adda rus dilində, 1 adda ingilis dilində məlumatlar yerləşdirilmişdir. «Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısı» bölməsinin «Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin elm sahəsindəki sərəncamları» yarım bölməsində 82 adda Azərbaycan dilində, 72 adda rus dilində rəsmi sənədin biblioqrafik təsvirinin verilməsi sahə mütəxəssisləri üçün çox əhəmiyyətli yətlidir.

«Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin kitabları» yarım bölməsində Azərbaycan dilində 9 adda, rus dilində 1 adda kitab, «Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə həsr olunmuş kitablar» yarım bölməsində 60 adda Azərbaycan dilində, 4 adda rus dilində kitabların təsviri öz əksini tapmışdır.

«Heydər Əliyev irsinin tədqiqi» bölməsinin «Kitabları» yarım bölməsində 281 adda Azərbaycan dilində kitabın təsviri verilmişdir. 2 adda türk dilində, 22 adda rus dilində, 12 adda digər dillərdə ədəbiyyatlar verilmişdir. «Heydər Əliyev haqqında məcmuə, jurnal və qəzet materialları» yarım bölməsində 583 adda Azərbaycan dilində, 1 adda türk dilində, 74 adda rus dilində, 6 adda ingilis dilində dövrü nəşrlərdə öz əksini tapmış material verilmişdir. «Dissertasiya və avtoreferatlar» yarım bölməsində 7 adda namizədlik və doktorluq dissertasiyası haqqında məlumat verilmişdir. «Elektron resurslar və multimedia» yarım bölməsində 9 adda mənbənin təsviri öz əksini tapmışdır.

Məsələn, Hüseynova İ. Heydər Əliyev və Qafqazda sülh prosesi. [Elektron resurs. – Bakı, 2008. – 1 ədəd elektron disk (CD-ROM)] [4, 399]

Böyük ömrün anları: Heydər Əliyev: Portret cizgiləri: [Video yazı] Bakı, 2006. [4, 400]

6 bölmə, 16 yarım bölmədən ibarət olan biblioqrafik göstəricidən istifadəni asanlaşdırmaq üçün «Müəlliflərin əlifba göstəricisi» Azərbaycan, türk, rus, ingilis və fransız dillərində verilmişdir. Biblioqrafik göstəricidə materiallar əlifba prinsipi üzrə düzülmüşdür. Hər bir bölmə və yarım bölmədə də bu prinsipə əməl olunmuşdur. Biblioqrafik vəsait ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin zəngin irsini tədqiq edən və Azərbaycan elminin tərəqqisində onun xidmətlərini öyrənən mütəxəssislər üçün əvəzolunmaz informasiya mənbəyidir.

Heydər Əliyev irsinin tədqiqi və təbliği istiqamətində aparılan işlər inkişaf etdikcə bu qəbildən olan nəşrlərin də sayı artacaqdır. Heydər Əliyev irsi gələcək nəsillər üçün nümunədir. Ümummilli liderin siyasi kursu

bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyev elm, təhsil və mədəniyyət sahəsində Heydər Əliyevin strategiyasını ardıcıl şəkildə həyata keçirir. Ölkə başçısının 2003-cü il noyabrın 24-də imzaladığı «Azərbaycan Respublikasında sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri haqqında» fərman respublikanın tərəqqisində yeni mərhələnin əsasını qoydu. Elmi ictimaiyyət inanır ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il aprelin 10-da imzaladığı «Azərbaycan elmində islahatların aparılması ilə bağlı Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında» fərman elmin inkişafı üzrə milli strategiyanın həyata keçirilməsini, Azərbaycan elminin beynəlxalq elm məkanına inteqrasiyasının təmin olunmasını, tərəqqisini sürətləndirəcəkdir [4].

ƏDƏBİYYAT

1. *Heydər Əliyev: Biblioqrafik məlumat kitabı / Tərt. edənlər: A.A.Xələfov, S.A.Sadıqova; Red. və ön sözün müəllifi A.M.Məhərrəmov. – B.: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2003. – 434 s.*

2. *Heydar Aliyev: Bibliographic reference book / Compiled by: A.A.Khalafov, S.A.Sadigova; Editor and preface A.M.Maharramov. – B.: Baku University Press, 2003. – 455 c.*

3. *Гейдар Алиев: Библиографический справочник / Составители: А.А.Халафов, С.А.Садыгова; Ред. и автор выступ. слова А.М.Маггеррамов. – Б.: Издательство Бакинского университета, 2003. – 446 с.*

4. *Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi: biblioqrafik göstərici / Tərt. müəl.: A.Əliyeva-Kəngərli; Elmi red.: A.Xələfov. – B.: Şərq-Qərb, 2010. – 424 s.*

5. *Aslan K. Heydər Əliyev irsi maraqla öyrənilir // Azərbaycan. – 2003. – 9 noyabr. – s.2.*

6. *Azərbaycanın özü kimi əbədi («Heydər Əliyev: Biblioqrafik məlumat kitabı» haqqında) // Bakı Universiteti. – 2003. – 19 dekabr. – s.8.*

7. *BDU dünya şöhrətli məzununun yubileyini qeyd etdi / «Heydər Əliyev: Biblioqrafik məlumat kitabı»nın təqdimat mərasimi keçirildi // Bakı Universiteti. – 2003. – 14 iyun. – s.2.*

8. *Əliyev Z., İsmayilov N. Azərbaycan biblioqrafiyasını zənginləşdirən dəyərli töhfə: Dünyanın görkəmli dövlət xadimləri // Respublika. – 2003. – 13 iyun. – s.1; 2.*

9. *Əsədzadə Ü. «Heydər Əliyev: Biblioqrafik məlumat kitabı» / BDU-da prezidentin yubileyi münasibətilə yeni kitab nəşr olunub // Yeni Azərbaycan. – 2003. – 8 may. – s.8.*

10. Xələfov A. Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana işi. – B.: Azər nəşr, 2006. – 312 s.

11. Kərimov M. Heydər Əliyev və müasir Azərbaycan elminin inkişaf strategiyası // Heydər Əliyev və Azərbaycan elmi: bibliografik göstərici. – Şərq-Qərb, 2010. – s.13-20.

12. Qocayeva A. Dəyərli töhfə / Heydər Əliyev: Bibliografik məlumat kitabı haqqında // İki sahil. – 2003. – 9 may. – s.5.

13. Məhərrəmov A.M. Azərbaycan intibahının böyük memarı // Heydər Əliyev: Bibliografik məlumat kitabı. – B.: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2003. – s. 5-28.

**BIBLIOGRAPHIC INFORMATION PRESS DEVOTED TO
NATIONAL LEADER HEYDAR ALIYEV**

S.A.SADIQOVA

SUMMARY

The article is devoted to bibliographic investigation of bibliographical aids as “Heydar Aliyev bibliography” (2003), “Heydar Aliyev of Azerbaijan and Science” (2010) which are dedicated to national leader of Azerbaijan, outstanding statesman Heydar Alirza oglu Aliyev. Also speaking about the role of bibliographies in information support of specialists who study, explore the legacy of the great leader.

**БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЕ ИНФОРМАЦИОННЫЕ ИЗДАНИЯ
ПОСВЯЩЕННЫЕ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОМУ ЛИДЕРУ ГЕЙДАРУ
АЛИЕВУ**

С.А.САДЫГОВА

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена библиографическому исследованию библиографических пособий как «Гейдар Алиев: библиографический справочник» (2003) и «Гейдар Алиев и наука Азербайджана» (2010) которые, посвящены общенациональному лидеру Азербайджана, выдающему политику Гейдару Алирза оглы Алиеву. Рассказывается о роли библиографических указателей в информационном обеспечении специалистов, которые изучают, исследуют наследие великого лидера.